

האם יש קשר בין "יום עצמאות" לפרשת קדושים?

(פרשת קדושים, שנת תשס"ז – נכתב ע"י הרב משה צוריאלי)

כל שנה ושנה חל "יום עצמאות" בשבוע שקוראים בו פרשת קדושים. ודאי שאין שום דבר כלל ישראלי המתרחש במקרה (מהר"ל, "גבורות השם", תחילת פרק עב). ומה כתוב בה לעניננו? "והייתם לי קדושים כי קדוש אני, ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי" (ויקרא כ, כו). מפרש רש"י [בשם חז"ל] "אם אתם מובדלים מהם, הרי אתם שלי. ואם לאו, הרי אתם של נבוכדנצר וחבריו" [והם יעשו לכם ח"ו צרות].

מכאן שהעצמאות האמתית שלנו, להיות עם חפשי בארצנו, מותנית בכך: [א] שנהיה קדושים (לפי גדרי התורה), [ב] וגם נהיה מובדלים מהאומות. מצב הקיים בימינו שאנו תלויים בקאפריזות של נשיא אמריקה, או לפי החלטותיו של ארגון האו"ם, או הקוורטט האירופי, הוא מצב גרוע. איך נשפלו שלמדנו אותם והרגלנו אותם להיות שולטים בנו? והכל מפני שאנו רוצים את ממונם... האמת היא שאין לנו עדיין עצמאות אמתית.

אמנם כן, מאז קום המדינה מתקיים ויכוח מר בין חלקי הציבור שומרי המצוות, אם לחגוג יום זה או לא? **המצדדים בעד**, מצביעים על –

- קיבוץ גליות מפליא ביותר. (למעלה מחמשה מליון תושבים יהודים).
- וחלק גדול מהעולים ההם – אילו נותר בגולה היה מתבולל באומות, לפי אחוזי הסטטיסטיקה שאנו מכירים בזמננו. והנסים הכבירים המלווים אותנו לאורך כל הדרך, מלחמת ששת הימים ועוד, כלום הם אינם מגלים לנו כי "קול דודי דופק"?
- וגם רבוי ושגשוג מרכזי התורה בארצנו, ישיבות ומוסדות לימוד תורה בכל אגפיהם, הנם בשיעור עצום שלא היה בישראל זה כבר מאות שנים.

אבל לעומת זאת, יטענו השוללים, מי לא יודע שנציגי הממשלה מנהלים מלחמה עקשת נגד קיום תורה ומצוותיה. הרב הראשי ר"ש גורן ז"ל העיד כי היה נוכח בהשבעתם של שבעה נשיאים מישראל, מאז קום המדינה. אצל אף אחת מהן לא היה נואם אחד שהזכיר שמו של הקב"ה או ענין התורה. כך נוהגים גם ראשי המדינה כשמדברים לעם בשידורי רדיו וטלוויזיה בערב ראש השנה בכל שנה. והשתקה כזאת קיימת גם בעתונות החילונית והטלוויזיה. וכן ניכרת האפליה בין תקצוב מוסדות התורה לתקצוב מוסדות השכלה כללית (אוניברסיטה, טכניון וכו'). ועוד רשימה ארוכה של תלונות מוצדקות.

לאחרונה, מאז הגירוש המרושעת של תושבי גוש קטיף, נוסף חיל רב לשוללים חגיגות יום עצמאות. מדינה הנוהגת איפה ואיפה כלפי תושביה, יד רכה נגד ערבים (שחרור מחבלים וכו') ויד קשה נגד מתנחלים (פינוי אכזרי של עמונה והמאחזים) כלום נשמח בה? וכאן נצטרפו לשוללים דוקא אלו שהם מהציוניים ביותר!

איפה האמת? מי צודק? כל צד מביא טענות וראיות לעמדתו. כיצד נדע מה נכון לעשות? בדבר זה, כמו בהרבה ענינים אחרים, טוב נעשה אם נלמד לקח מדברי **גאון עולם מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק**. הוא כבר צפה בעיות מעין אלו בתקופתו. ומה הוא השיב? במאמר "להוסיף אומץ" (מובא ב"מאמרי הראייה", עמ' 72-73) הוא ממשיל משל על כורים החופרים באדמה למצוא מעין מים. אחרי עמל רב של קידוח באדמה, אט אט מתחיל לעלות זרם דל ועלוב של מים, רובו דלוח ובלתי ראוי לשתיה. רבים מקבוצת החופרים מפסיקים מלאכתם ועוזבים את המקום. הם אכולי ייאוש וסבורים כי אין טעם להמשיך. "הנה כל יגיעתנו לריק, מה בצע בעמלנו?"

אבל אחרים מהעם, בריאי גו וחסוני נשמה, גוערים בהם על פחדם מפני הרפש הנראה בפרץ מים. "מדוע אינכם שמים על לב, כי רק מפני שעדיין לא באנו עד העומק הרצוי, עד המקום אשר שם המים הצחים משיבי נפש זורמים, בשביל כך הננו רואים כעת עדיין מים דלוחים? על כן אחי, במרץ אדיר יותר, בכוחות כבירים יותר, נחדש את מפעלנו הגדול".

טועים החושבים כי הרב חי בעולם החלומות, ולא הכיר "את המציאות". הוא ידע היטב על הפּרננות בדורו, והכיר מעללי הפושעים. אלא כיון שהעמיק בלימוד קבלה, והיה מאמין גדול בהשגחת הקב"ה, הוא ידע כי גם הרע שיש בעמנו ובארצנו, גם הוא חלק מתוכניתו של הקב"ה. כך אמר: "חכמת הרזים מבארת את הממשיות של הרוחניות לכל ערכיה, מתארת את היש בכל אופיו, את הטוב ואת הרע בכל מילואיהם וכו'. עומק הטוב הוא המסבב את עומק הרע, כדי שיתעמק הטוב גם כן ע"י הרע" ("אורות הקודש", ח"ב עמ' תעה).

כלומר מדת הטוב ניכרת בכל הצטיינותה רק כשמקדימים לה את ההעדר. (ענין זה ר"ב ח"ב דף קפד ע"א "אין עבודת ה' אלא מתוך החושד, ואין טוב אלא מתוך רע"; וכן דברי רמח"ל ב"דעת תבונות", סוף פסקא לח). עניין הרשעים שיש בישראל הוא כענין השמרים המחזיקים את היין ("אורות", עמ' פח). כלומר מה שאנו סובלים מעזותם של רשעי זמננו, ביניהם ראשי השלטון וראשי כל המפלגות הגדולות, המקדמים כאן מדינה פלשתינאית (מדינת טרור), וגם עוצרים ומונעים כל פעולה התיישבותית, אינו סותר כל תחזיותיו של הרואה הגדול, מרן זצ"ל. גם זה הוא לקח בחשבון. (ענין "אורות הראי"ה", ח"א עמ' קפג). וכך כתב: "אבל השי"ת בחכמתו הנפלאה לא כן יעץ, רק הוא ית' נותן טהור מטמא. ובחכמתו גזר שיהיו האמצעיים בהנהגה [=בהנהגת העולם], נעשים הרבה פעמים בסיבות כאלה שבעצמן הן נגד השלימות, בשליטת רשעים וכיו"ב הרבה, רק שהכל יוליך ישר אל מרכז התכלית לסוף הימים" ("מדבר שור", דרוש ל"ה, עמ' שיח).

אבל מובן מאליו שבאופן מעשי אנו צריכים להתנגד בכל כוחנו לפעולותיהם של הכופרים. אין לבלבל בין עולם הרעיון לבין עולם המעשה. כותב הרב:

- "כדי להגיע אל האור העליון של השלימות הנשאפת, הטוב המוחלט של הדבקות האלהית, צריכים להקדים את המוסר המעשי, המפריד את הטוב מן הרע" ("אורות הקודש", ח"ג עמ' קסח).
- במישור ההלכה לא נשתנה שום דבר, וכל דיני ההרחקה מהרשעים מחייבים אותנו כפשטות לשון חז"ל והפוסקים. אלא אין לנו להתפש לייאוש. חדות ה' היא מעוזנו! ("אורות הראי"ה", ח"ב עמ' רסב-רסג). כי ידענו שהגאולה בדרך. כך לשונו: "וקוצר רוח זה למה הוא בא?"

הרב כבר הזהיר כי הלאומיות החילונית, ללא קודש עליון, תוביל לפי פחת. כך לשונו: "אם ח"ו זנח ישראל טוב, היא התורה הקדושה, אז גם ההתמכרות להיות לעם ולהתייחד בארץ - תועבה היא לפני השי"ת. כי איך יתכן אשר רק מפני אהבה גסה טבעית של איזה עם לעצמו ידחו עמים אחרים, ו[הרין] הכל מעשי ידיו ית'! על כן תנאי נתינת הארץ קשור בשמירת התורה תמיד, בכל התורה כפול כמה פעמים. כי בתנאי שמירת התורה הרי נתינת הארץ והורשת עמים והגדלת קרן ישראל, הכל ביושר וצדק והכל בדין. וגם קלקול [הרס] של העמים הגרועים [כמו ז' אומות בא"י] הוא על מנת לתקן את העולם כולו במלכותו ית', שזוהי הטובה האמיתית והאחרונה להצלחת העולם. אבל בלעדה, עושק וגזל ורציצת משפט ייחשב בהתייחד עם מן העמים להשקיף רק על הצלחתו ואושרו" ("מדבר שור", דרוש כב, עמ' רג-רד. ע"ע "עין איה", ברכות פ"ט סוף עמ' 362).

ועוד כתב: "אם במצב הנפילה והכיעור יאמר אדם להדבק בצורה הלאומית בצדדיה המגושמים, בלא הזרחה פנימית מאורה העליון מני קדם, יספג מהר אל תוכו רוח זוהמא, קטנות ונצוצי רשעה, אשר יהפכו למרורות בגידול היסטורי קצר של משך דורות אחדים. זהו החזיון של הרשע הלאומי שאנו פוגשים" ("אורות" עמ' קלג-קלד).

כיון שיש שני צדדים למטבע, ואנו רואים אורות יפים בהתחדשותנו הלאומית, אבל גם ספוגי מרירות אנו ממכות מנהיגיה, כיצד עלינו לנהוג? נכון שיש לנו תקוות גדולות כי "זה הקטן, גדול יהיה", ועוד עתידה מדינתנו להפשיט שקים בלויים הללו וללבוש בגדי תפארת של אמונה ביהדותנו. **אבל עד אז האם נחגוג חג לאומי זה?**

קטונתי מלהחליט עבור כלל הציבור. אלא אני מציע נקודה למחשבה: דרכו של הרב קוק לראות הכלל במכלול אחדותי. אין סתירה פנימית, כי האמת רְוּיָה גם מהחיובי וגם מהשלילי ("אורות הקודש", ח"ב עמ' תעט-תפא). השמח בתקומתנו המדינית, עליו לא לעצום עיניו מהרוע, הרשעות והסכלות של מחוסרי אמונה בה' המנהיגים אותה היום. [נכלל בזה מאמר חז"ל על עז עיור המנהיג את העדר לכל בור ופחת, בבא קמא דף נב ע"א]. ויש לפעול בכל מישור אפשרי וחוקי נגדם. אבל גם הכואבים את כאב ציון על טעויותיהם של אלו המתחברים לאומות העולם ומזיקים לאינטרס הישראלי (וגם גורמים להרוגים רבים מצדנו); והכל מפני שאיפתם לקבל סכומי כסף נכבדים מהגוים, בכל זאת אין לנו לשכוח כי גם רשעות איומה זו אינה סותרת לתכניתו של הקב"ה. בסופו של דבר גם עיוותים אלו נלקחו בחשבון, והם לא יעכבו את גאולתנו המתממשת. אלו הם מהסימנים הגדולים שפירטו חז"ל (סנהדרין צו.).

מפני הצרות הנוראות הללו אמרו מקצת מהחכמים "ייתי ולא אחמיניה!" (סנהדרין צח.). אבל מי כמו המקובל הגדול (חגיגה יג. "מעשה מרכבה") ר' יוסף, שהכריז באיתנות (שם) שהוא מוכן לשבת בצילו של זבל חמורו של המשיח, ויאמין בבואו. כי מה תפקיד הזבל? **לגדל אח"כ פירות יפים!**

עוד נעבור את הגל הזה.

[הערה נוספת: דברים הנ"ל שאבתי מדברי הראי"ה קוק, כפי שהבנתי.] יום אחרי כתיבתם הזמין לי ה' בסיעתא דשמיא מיוחדת, דברי גדול-המקובלים ממפיצי דברי הגר"א, ר' **יצחק אייזיק חבר**, בספרו על אגדות "אפיקי ים" (לסנהדרין צו.) שם כותב: "אין ישראל נגאלין עד שיתאשו מן הגאולה וכו'. כי כל דבר אינו עולה למדריגה יותר גדולה כי אם אחר האפיסה ממה שהיה בתחילה. כמו הגרעין [באדמה] שאינו יכול לצמוח כי אם אחר שכבר כלה ונרקב לגמרי, שיהיה פושט צורה ולובש צורה. וכמו כן בתחיית המתים, אי אפשר עד שיחזרו לעפר וכו'. וכן המיתה לאדם [היא] לצורך גדול שאם לא כן אינו יכול לעלות למעלה יותר גדולה. וכמו כן בגאולת ישראל, אחר שיגיעו ל'אפס עצור ועזוב', ויהיו כאין ממש מרוב הצרות והשפלות ורבי רשעים שבעולם, אז יגאלו". עכ"ל לעניננו.

ולפני זה על דיבור המתחיל 'חכמת סופרים תסרח' - כתב: "כי אז יתגלגלו כל נשמות ערב רב שהם עזי פנים שבדור, והם עתידים להיות רועים על ישראל [שליטים פוליטיים] ויתרבה המינות והאפיקורסות וגם ירבו המסורות כמ"ש לקמן" עכ"ל. כלומר אותם ה"מוסרים" את א"י ורכוש יהודי לידי הגויים, וכן השואפים לעשות כך, הם עצמם סימן ההיכר לגאולתנו המתממשת מול עיננו. ונצדק קודש.].